

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΡΑ Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

8 Νοεμβρίου 2012

ΙΟΒΕ

ΣΤΟΧΟΙ και ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΗΜΕΡΑ

Προσέγγιση των Προβλημάτων

- Ένα Φορολογικό Σύστημα που λειτουργεί ικανοποιητικά έχει ορισμένα δομικά χαρακτηριστικά
- Σε καθένα από τα βασικά χαρακτηριστικά ενός τέτοιου φορολογικού συστήματος έχουμε σήμερα μεγάλες ελλείψεις και προβλήματα, τα οποία μάλιστα χειροτερεύουν με την πάροδο του χρόνου
- Η συνέπεια αυτών των προβλημάτων είναι η έλλειψη εμπιστοσύνης προς το φορολογικό σύστημα και τις φορολογικές αρχές, που έχει πλέον βαθειά εμπεδωθεί στη συνείδηση των φορολογουμένων και η οποία:
  - Ενισχύει την τάση προς φοροδιαφυγή
  - Δημιουργεί κλίμα απωθητικό για τις επενδύσεις και την επιχειρηματικότητα γενικά

✓ Πρέπει να είναι

- Σταθερό
- Διαφανές
- Δίκαιο
- Αναπτυξιακό

✓ Μπορεί να ρυθμίζει:

- Αναδιανομή εισοδήματος
- Επιλεγμένες οικονομικές ή ατομικές συμπεριφορές

Σταθερό Φορολογικό Σύστημα

- Προβλεψιμότητα Αλλαγών
  - Έναρξη ισχύος νέων κανόνων μια πλήρη χρήση μετά την ανακοίνωσή τους
  - Οι κανόνες που έχουν σημασία εδώ είναι εκείνοι που αφορούν στο φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων και στη φορολόγηση εισοδήματος των στελεχών και των μετόχων
  - Πρόσφατη εμπειρία προσέθεσε σε αυτό τον κατάλογο και την φορολόγηση (ακίνητης) περιουσίας καθώς και τους ποικίλους ειδικούς φόρους κατανάλωσης τόσο
- Μακροχρόνιος προγραμματισμός
  - Για επενδύσεις και δραστηριότητες που απαιτούν μακρόχρονες προβλέψεις βιωσιμότητας πρέπει το σύστημα να έχει τη δυνατότητα διασφάλισης του επενδυτή από αλλαγές για πολυετή χρονικό ορίζοντα

Διαφανές Φορολογικό Σύστημα

- Αντικειμενικότητα
  - «Αυτόματος» προσδιορισμός φόρου
- Απλότητα
  - Ολιγάριθμοι τύποι με ολιγάριθμες εξαιρέσεις και απαλλαγές,
  - κωδικοποίηση του συστήματος με δομή που να αντανακλά τις συναλλακτικές συνήθειες της αγοράς και όχι την οργανωτική δομή του Υπουργείου
- Προσαρμοστικότητα
  - Συνεργασία με παραγωγικές τάξεις (παλαιά διαρκής επιτροπή)
  - Νέοι τύποι συναλλαγών - Advance Rulings
- Διαύγεια του Συστήματος (φιλικό προς τον χρήστη)
  - Κωδικοποίηση
  - Εργαλεία καθοδήγησης μΜΕ
  - Στατιστική εισπράξεων ανά κατηγορία φορολογούμενων και κατά τύπο φόρου - χειρισμών απαλλαγών ως «αρνητικών φόρων»
  - Αξιολόγηση επιπτώσεων (Impact assessment) κατά τη φάση του σχεδιασμού (ex ante) και μετά από ένα πρώτο διάστημα εφαρμογής (ex post)

Δίκαιο Φορολογικό Σύστημα

- Αναδιανεμητική λειτουργία
  - Προοδευτική κλίμακα
  - Απαλλαγή κάτω από “living wage”
  - Κατάργηση φόρων υπέρ τρίτων
- Απονομή Δικαιοσύνης
  - Εξωδικαστική επίλυση διαφορών
  - Ταχύτητα διοικητικών δικαστηρίων
- Συμμετρία κράτους-φορολογουμένου
  - Στα εργαλεία εκτέλεσης των απαιτήσεων
  - Στις χρηματικές ποινές & προσαυξήσεις
  - Στα θέματα προσωπικής ευθύνης των οργάνων

Βασικό στοιχείο αδικίας του σημερινού ελληνικού συστήματος είναι η εκτεταμένη παραβατικότητα και η ανοχή σε αυτή, που διχάζει την κοινωνία σε αυτούς που δεν μπορούν ή δεν θέλουν, και σε αυτούς που μπορούν και το κάνουν

• Καταπολέμηση της Παραβατικότητας

- Ήπια πρόστιμα για τους συμπτωματικούς παραβάτες
- Υψηλή πιθανότητα εντοπισμού παράβασης που προκύπτει αυτόματα από το σύστημα
- «Small business taxation»

- Ανταγωνιστική Απασχόληση
  - Προοδευτικότητα κλίμακας Φ.Ε. από μισθωτή εργασία,
  - Πρόβλημα tax wedge (κοινωνικοασφαλιστικών εισφορών)
  - Κίνητρα /αντικίνητρα για διανομή κερδών στο προσωπικό
  - φορολογική αναγνώριση της επαγγελματικής κατάρτισης και του κόστους κινητικότητας των στελεχών.
- Εξωστρέφεια
  - Επιστροφή ΦΠΑ, τελωνειακές διαδικασίες κλπ
- Καινοτομική συμπεριφορά
  - Δαπάνες E&A, licensing
- Ανταγωνιστική φορολόγηση
  - Ο στόχος της **προσέλκυσης επενδύσεων** με δεδομένο τον διεθνή ανταγωνισμό και μάλιστα από γειτονικά κράτη θα έπρεπε να αποτελέσει δομικό στοιχείο του τρόπου προσδιορισμού των φορολογικών κλιμάκων και άλλων σημαντικών στοιχείων του συστήματος
  - Κίνητρα για αποταμίευση & επένδυση
  - Φορολόγηση επί των συναλλαγών – στοιχείο κόστους για την παραγωγή
- Διοικητικό Βάρος
  - Κόστος συμμόρφωσης (και εδώ «Small business taxation»)

Αναδιανομή

- Φορολόγηση Εισοδημάτων από εργασία
  - Αφορολόγητο όριο
  - Προοδευτική Κλίμακα
- Φ.Π.Α.
  - Κάλυψη δημοσιονομικών αναγκών
- Φορολόγηση Ακίνητης Περιουσίας
  - Προέλευση κεφαλαίων με τα οποία αγοράσθηκαν τα ακίνητα

Ρυθμιστικός ρόλος, Φόροι & τέλη ΟΤΑ

- Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης
  - Στόχος η ρύθμιση της συμπεριφοράς του συναλλασσόμενου
  - Χωριστό Κεφάλαιο ΕΦΚ στην ενέργεια (υδρογονάνθρακες, ηλ. ενέργεια, φυσικό αέριο)
Με σημαντική επίπτωση στη βιωσιμότητα παραγωγικών μονάδων
- Τέλη ΟΤΑ
  - Πρέπει να είναι πράγματι ανταποδοτικά

Η ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Τι θα έπρεπε να εννοούμε σαν «Φορολογικό σύστημα»?

- Ένα Πλαίσιο Κανόνων που προσδιορίζει:
  - Ποιος φορολογείται, για ποιο αντικείμενο, πόσο, πότε, πώς ελέγχεται και τι παθαίνει εάν δεν συμμορφώνεται.
- Ένα σώμα Νόμων, Προεδρικών Διαταγμάτων, Υπουργικών Αποφάσεων, Εγκυκλίων και Ατομικών Απαντήσεων που υλοποιούν το Πλαίσιο Κανόνων
- Έναν λειτουργικό Διοικητικό Μηχανισμό που περιλαμβάνει:
  - Ανθρώπινο Δυναμικό: Πλήθος, εκπαίδευση, ειδική κατάρτιση, αξιολόγηση
  - Διαδικασίες παρακολούθησης εσόδων, χάραξης πολιτικής, ελέγχου συμμόρφωσης των φορολογουμένων, επίλυσης διαφορών, συνεργασίας με άλλα κράτη, δικτύωσης με πηγές πληροφόρησης, διασφάλισης ποιότητας
  - Οργάνωση των μονάδων κατά υποκείμενο, αντικείμενο, περιοχή κλπ
  - Συστήματα & Υποδομές
    - Συστήματα Πληροφορικής & Επικοινωνιών
    - Εξωτερικά συστήματα υποστήριξης (Δικαιοσύνη, Λογιστές, Ελεγκτές, Τράπεζες, Κτηματολόγιο, βάσεις δεδομένων Κοινωνικής Ασφάλισης και ΟΑΕΔ κλπ).

Συμπερασματικές Διαπιστώσεις για τη σημερινή κατάσταση

- Όγκος, πολυπλοκότητα, λογική του υπάρχοντος συστήματος
  - Ο όγκος νομοθετημάτων, διοικητικών πράξεων, εγκυκλίων κλπ που έχουν εκδοθεί τα τελευταία 3 χρόνια είναι πολλές εκατοντάδες σελίδες και η παρακολούθηση του τι ισχύει ανά πάσα στιγμή ευρίσκεται εκτός ελέγχου.
  - Η πίεση για αύξηση εσόδων συχνά κάτω από καθεστώς πανικού έχει σαν αποτέλεσμα μέτρα που είναι έξω από το νοητό Πλαίσιο Κανόνων που υπήρχε παλαιότερα, ακόμη και εάν αυτό δεν ήταν το ιδανικό.
  - Για την αύξηση των εσόδων το κράτος έχει επιδοθεί σε υπέρμετρη φορολόγηση παλαιών και σε φορολόγηση νέων αντικειμένων, έξω από κάθε οικονομική λογική, χωρίς να μπορεί να συλλάβει τη φοροδιαφυγή.
  - Σημαντική μερίδα του διοικητικού μηχανισμού δίνει μάχες οπισθοφυλακής για τη διατήρηση των υφισταμένων στρεβλών συστημάτων.
  - Αποτέλεσμα η οικονομική αφαίμαξη των συνεπών φορολογουμένων, ο εκφοβισμός κάθε επενδυτικής πρωτοβουλίας και η ύφεση στην αγορά.
- Είναι πρακτικά αδύνατη η «διόρθωση» του υφισταμένου συστήματος
  - Οι κανόνες αποτελούν πλέον γόρδιο δεσμό εδώ και πολύ καιρό.
  - Οι υφιστάμενες διαδικασίες και το προσωπικό δεν μπορούν να εμπνεύσουν την αξιοπιστία που χρειάζεται ένα σύστημα για να λειτουργήσει αποτελεσματικά.

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ

Πλήρης επανασχεδιασμός.....

- Επανασχεδιασμός νέου φορολογικού συστήματος πάνω σε λευκό χαρτί
  - Να ξανασχεδιαστεί το Πλαίσιο Κανόνων
  - Να ξαναγραφτούν τα νομοθετικά κείμενα
  - Να γίνει δραστική ανανέωση του Ανθρώπινου Δυναμικού, των Διαδικασιών, της Οργάνωσης και των Συστημάτων
- Ενίσχυση της διασφάλισης για τη σταθερότητα του συστήματος
  - Πρέπει με πειστικότητα να διασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρχουν παρεμβάσεις σε καίρια κομμάτια του συστήματος για συγκεκριμένη χρονική διάρκεια ακόμη και εάν αυτό απαιτεί παρέμβαση στο Σύνταγμα
- Πρόγραμμα πρώτης εφαρμογής και σχεδιασμός μετάβασης
  - Η πρώτη εφαρμογή του νέου συστήματος δεν θα μπορεί να γίνει γρηγορότερα από 2-3 χρόνια από την έναρξη της εργασίας.
  - Πρέπει να υπάρχει ένα πλάνο για τα χρόνια μετάβασης, που θα είναι ακόμη χρόνια κρίσης για τη χώρα.
  - Η διάρκεια της μετάβασης πρέπει να αξιοποιηθεί επίσης για επικοινωνιακούς λόγους: στο εξωτερικό για να διαφημίσει το νέο ελκυστικό περιβάλλον και στο εσωτερικό για να φοβίσει τους φοροφυγάδες.